

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шл. 504-060,
143-322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. переполуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. н.
— в усіх прочих краях по 7-50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41.
Друківні: 229-25.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Зл. Держави поширюють закон про нейтральність.

ВАШІНГТОН, 3. 1. ПАТ. Сенатори Ніна Кларк і Нонс, члени комісії для справ торгівлі зброєю і муніципальною пропозицією сенатові в понеділок новий законопроект про нейтральність.

Закон передбачує поширення ембарго на зброю військовий матеріал щодо всіх народів, які беруть участь у війні, навіть коли вони діють на основі мандату Ліги Націй або коли їх зтягнули до війни через збройний опір одного з нападників проти самий. Президент матиме право поширити заборону експорту на всі продукти,

що їх уживають у військовому промислі, отже між ін. на нафту, бавовну та мідь. Американським громадянам не буде можна подорожувати на кораблях, що належать до держав, які ведуть війну. Американські кораблі не можуть пливти у смугу, в якій ведуть війну.

Новий закон лише мав бути президентові право вирішити, на які народи можна наложити ембарго. Він матиме також право розрізнити на ласника і нападеного та нехоту держав, які ділять згідно з міжнародним мандатом.

Промова Рузвельта на інавгураційнім засіданні конгресу.

ВАШІНГТОН, 3. 1. ПАТ. Інавгураційне засідання конгресу відбудеться у незвичайних обставинах. Вперше в історії парламенту Зл. Держав президент виступить своєю промовою на тай-

ному засіданні у присутності двох сполучених палат. Мову Рузвельта транслюватимуть до радіо.

Політичні наради між Зл. Державами та Францією.

ПАРИЖ, 3. 1. ПАТ. В політичних колах приймають велику вагу до візиту Фікса у Льваля, бо вона відбулась напередодні важливих нарад американського конгресу. Крім цього, як

підкреслює „Еко де Парі“, Віліям Фікс у справах закордонної політики є дуже близьким співробітником міністра Гуля.

Дальші студентські заворушення в Єгипті.

КАІРО, 3. 1. ПАТ. Студенти знищили зовсім внутрішні улаштування однієї з державних шкіл у дільниці Аббасієт. Поліція мусіла ажити палюю зброю. Щоб не було пошкоджень ранених, стріляли широтом. 15 студентів і багато поліцейських ранених.

КАІРО, 3. 1. ПАТ. Студенти вийшли Аггар зорганізували демонстрацію, під час якої напали на поліцію та обкинули поліцейських камінням. По обох боках багато ранених. Поліція розпорошила міліфантів палками.

Німеччина висилає зброю до Світів.

ПАРИЖ, 3. 1. ПАТ. Берлінський кореспондент „Експресс“ повідомляє, що німецький уряд скасував заборону вивозити військовий матеріал до Світів. Цей розпорядок стоїть у зв'язку з великою кампанією, що її підготував німець-

кий зброєвиробничий промисел, щоб з весною збільшити свій експорт. Ті намагання німецького військового промислу спричинили гомосію фінансовою ситуацією Німеччини, що не дозволяє вести в 1936 р. зброєвиробництво у дотеперішньому темпі.

Хочуть поставити президента й уряд Еспанії перед конституційним трибуналом.

МАДРИД, 3. 1. ПАТ. Група послів монархістів зголосила внесок, щоб відкрити дискусію у справі обвинувачення перед трибуналом конституційних гарантій президента республіки, прем'єра й чинних членів кабінету. Провідник народної акції Хіль Роблес підписав внесок монар-

хістів щодо прем'єра й міністрів, але відмовився підписати внесок щодо президента Еспанії. Обвинувачити президента еспанської республіки можна тільки на основі ухвали кортесів, що її вирішать більшістю трьох п'ятих усього числа послів.

Стан французького летунства.

ПАРИЖ, 3. 1. ПАТ. Публічна опія пильно слідкує за зусиллями забезпечити французькому летунству передове становище в Європі. Спеціальну вагу привносять у цій справі до устаткування дійсної вартості французького військового летунства. Цікаві заваги подіє „Ле Жур“, який

твердить, що теоретично французьке летунство є найсильніше у світі, але ця здогадка переважає в собі гіркий небезпеку. Бо в летунстві треба брати на увагу не тільки теперішній стан, але технічні можливості в майбутньому. Франція має майже 1/3 перестарілих моторів

Острів Гельголанд знову уфортікований.

ПАРИЖ, 3. 1. ПАТ. Берлінський кореспондент „Ля Ліберте“ повідомляє, що острів Гельголанд, що грав важку роль перед великою війною, тепер укріпили знову так, щоб він міг бути

не тільки морською базою для військових кораблів, але також для гідропланів. Гельголанд вийняв у прибережну артилерію, що має далеконосні та противітряні гармати.

Італійський бюджет на 1936=7 р.

РИМ, 3. 1. ПАТ. Рада міністрів затвердила в понеділок бюджетний проєкт на 1936-37 р. Бюджет передбачує 20.312 мільярдів італійських лідів і 20.292 мільярдів італійських лідів. Цей бюджет більший від торішнього. Найбільші

бюджет маринарки 1.544 мільярд (давніше 1.266), міністерства летунства 970 міль. (840), міністерства корпорацій 192 (74). Крім цього треба нарахувати, що міністерство преси і пропаганди дістало зменшене окремий бюджет на 35 мільярдів.

Трудися і шати, а не зазнаєш біди!

каже українська приказка, тому склав свої ощадності в

Кооперативному Банку „ДНІСТЕР“

у ЛЬВОВІ, вул. РУСЬКА ч. 20.

де крім значущих відсотків зможеш дістати ще й премію за ощадність у висоті 25—100 зол.

Форма без змісту.

До єпархіальних зборів Православної Церкви.

Львів, 3. січня 1936.

Ніколи ще християнським церквам не приходилося так боротися за свободу своєї діяльності, як саме тепер. У Світах релігію переслідують, бо комунізм сам хоче стати новою вірою. У Мексику, а до недавня в Еспанії, відділення церкви від держави згідно зі соціалістичною доктриною перетворилося — бо інакше бути не може — в пошкодження Церкви всяких прав. Новітні масові рухи — фашизм і гітлеризм — бачать суперництво для своїх відділів у маси в церковних організаціях. Там, в Італії та Німеччині, як не вибухають час до часу конфлікти з державою, то завжди існує можливість такого конфлікту.

Це — те історичне тло, на якому слід розглядати політику поміських чинників супроти Православної Церкви в Польщі. Безсумнісно рішальний вплив на політику уряду в цій справі мають польсько-католицькі круги і безпосередньо і через польську публічну опію. І тому особливо незрозумілі напрямки дотеперішньої політики супроти Православної Церкви.

Найбільше характеристична риса цієї політики це — прямування до підпорядкування Православної Церкви урядовим чинникам. Це узагальнюється Церква від держави й уряду проводиться в цілях лоялізації та асиміляції самих мас віруючих. Очевидно, що правдивий соборний устрій був би перешкодою на цьому шляху до узагальнення Церкви. Адже соборний устрій створював би для Церкви точку опору в боротьбі проти тих розпорядків влади, які не могли погодитися Церква. І тому засади соборності в Церкві виповіджено війну. Це було тим легше зробити, що церковна влада сама пішла назустріч урядовим чинникам. З різних причин, серед яких найважливішою ролю грав факт, що вища церковна єрархія — чужа національно своїй пастві. Можна заризувати парадоксальне твердження, що ідею соборного устрою потребує саме в цьому моменті, коли з'явився відомий декрет Президентів держави з 31. травня 1930 р. про скасування Собору. Чейже відтоді справа Собору перестала бути чисто внутрішньою справою самої церкви, її постійно і вільно функціонуючим найвищим органом. Вбито істоту соборності — лишалися тільки деякі форми соборного устрою без всякого змісту, без душі.

Такою найбільшою, але бездушною формою соборності є єпархіальні збори. Саме в квітні грудня вони відбувалися. У Польській Єпархії збори відбувалися два дні: 26. і 27. грудня. У Гродненській Єпархії один день: 31. грудня. У Вишній збори відбуваються саме тепер: вчора почалися і можливо, що і скінчаться. На Волинській Єпархії збори через хороше архієпископа Олексія перенесено на першу половину січня та передбачено їх працю теж лише на два дні. Це тому, що одним з предметів нарад на всіх цих єпархіальних зборах є затвердження бюджету Єпархії на майбутній рік. Характеристичне це обмеження нарад виключно до бюджету. Але чи можна справді розглянути хочби і бюджет та дійсно вплинути на його уклад за один чи два дні? У таких умовах бю-

ажетона розправа на єпархіальних зборах стає пустою формальністю.

Друга не менш характеристична риса теперішніх єпархіальних зборів, що виваляє незрозумілий характер їх ідеологічної підстави — це ось-які дрібнички: У Гродні правлячий єпископ Антоній, а у Вильні Теодозій промовляли до духовенства і світських учасників зборів по польськи. Цеж просто парута над ідеєю соборності, бо соборноправність — це найтісніший зв'язок із самими віруючими, це — найбільша пошана для „святих святих“ цих віруючих. І — нагло... польська мова. Дитини дитом єпископ Антоній колись уважав себе, а може ще й нині вважає, гарячим сторонником соборного устрою в Церкві. Друга цікава річ: Саме на Волині, де стільки літ працює Т-во ім. Петра Могили, де „Українська Нива“ без перестанку горлає про українізацію і соборноправність Церкви, де секретарем консисторії є редактор журналу „За соборність“, органу Т-ва

ім. Петра Могили, — там на єпархіальних зборах цього року не буде представників світських, а однією тоєю парад буде формальне затвердження бюджету єпархії... Може найцікавіше поступив митрополит Денис, що в своїй Єпархії — Варшавсько-Холмській — і в нинішньому році, як зрештою й у всіх попередніх роках (за винятком лише одного) просто не скликав єпархіальних зборів. Пощо? Принаймні — ясно. Бо смішно говорити про реалізацію соборного устрою у Православній Церкві в умовах нинішньої дійсності.

Але чи ті чинники, що витворили нинішню дійсність у сфері політики супроти Прав. Церкви, не діють занадто короткозоро, прямуючи до цікавого узалежнення Православної Церкви від держави й уряду? Особливо з огляду на те історично-давнє тао, на якому ведуть вони свою політику — якби поза часом і простором...

З української преси.

Голова У. П. Р. про актуальні політичні проблеми.

На сторінках 1. ч. „Неділі“ з 1936 р. поміщено інтерв'ю редактора того тижневика, Романа Голіяна, з головою УНДО й УПР, пос. Василем Мудрим. Своє інтерв'ю починає ред. Р. Голіяний таким вступом:

— Що нині уявляє собою українська проблема в Польщі?

— Недугу польського державного організму.

Це не моя відповідь. Дав мені її перед виборами один чужинець, що сидіває і добре знає польські та українські справи.

— І думаєте, що з цієї недуги той організм виїде?

— Запитає я зацікавлений. Відповідь мені так само жорстоко:

— Ні. В умовах теперішньої польської політики — ні. Вас українців, трактують чужою в Польщі весь час як предмет, навіть при зусиллях т. зв. порозуміння. Цеж суперечить усім біологічним законам новітньої держави. Навіть при „округлому столі“ нема істії в Європі місця для колоніальної політики.

Ця розмова пригадалася мені тепер, коли я взявся до нелегкого — адеється — завдання з'ясувати репортажною технікою політичні настрої на наших зах. землях. Тема, з огляду на останні спроби польсько-українського компромісу, спеціально актуальна й цікава.

Цікаві моїх репортажів на вище згадану тему починаю з УНДО. Найбільша, найсильніша партія в краї, що в останньому часі перейшла масою на фронт активної, позитивної політики в розумінні ефективних здобутків для українського населення в Польщі. Історія

цього переходу загально відома та зокрема обоснована програмовою заявою голови Укр. Парла. Репрезентації, посла Василя Мудрого, що її виголосив він у боїмі 6. грудня н. р. За тою промовою провідного краєвого політика стежила тоді з напруженням вся громадська думка в краї. Була добра. Дуже добра. Навіть найбільш оптимістичні, принципово настроєні кола не могли йі закинути нічого, що компромувало б національну гідність. Навіть П — властиво відгукнувшись у ній дезидерати — нерезальними, гемисляними до здійснення.

Так, скептицизму є дуже багато не лише в інтелігентській верстві нашого населення в Польщі, але й серед свідомого простолуддя. Масова участь в останніх виборах не була доказом, що цей скептицизм переважив, але виявом політичної злихильності українських мас, виявом довіри до проволу. Це довіра йотує найбільше дивно не покривається з вірою в усіх компромісу.

— Виведуть їх у яс і там залишать — говорив мені один свідомий осяяний зпід Львова.

Теперішня політична атмосфера в краї — це атмосфера викування. Чекають прихильники і чекають противники компромісової офіціанти. І одним і другим ясно, що від дальшого ходу подій на лінії Львів-Варшава залежить перемога або сумерк УНДО. Теперішній момент є критичний для еволюцій-політичної душки українського населення в Польщі.

Чи провід УНДО узяв собі повагу положення?

Безперечно так. В розмовах з посланими мав я нагоду через це ствердити

— Нема більш нервуючого почуття — говорив мені

ні один з них — як відчувати за плечима оте опоніа, а проте скептичне викування мас”.

На запит інтерв'юера щодо умовини праці УПР, на варшавськйй парламентарній терені пос. Мудрий зазначає, що УПР є єдиним — коли не рахувати малого (всього 3 особи) жидівського — клубом у безклобному соїмі й сенаті; УПР, навіть ішла до соїму й сенату і П признали як „суцільну українську організацію з виразним національним і політичним обличчям. Ця Репрезентація дістала одніюка в ціловому соїмі й сенаті відраду свій окремий льокаль”. Далше переповідає пос. Мудрий труднощі практичної тактики та ідеї творення територіальних парламентарних груп, зокрема такої групи з трьох східно-галицьких воєвідств, куди належать і члени УПР. (Всі ті справи знає вже зі статтей та окремих енуацій у „Дні”).

Найцікавіший розділ інтерв'ю торкається взаємин УПР. із послани волинської групи п. Пенного, про що недавно велася дискусія на сторінках „Діла” й „Нової Зорі”. Зазначаючи, що УНДО ніколи не зречеється права вести свою політично-організаційну працю на Північно-Західних Землях, пос. Мудрий сказав:

— Про співпрацю Української Парла. Репрезентації з групою Пенного, як на парламентарному терені, так і поза ним, не може бути ніякої балахні. Парламентарна група п. Пенного не має ніякого власного політичного обличчя, бо вона є виключно тільки виявом політики волинського воєводи. Ключ до політичної тактики і політичних цілей цієї групи лежить, на жаль, не в її руках, тільки в руках тогож воєводи. Скажимо хіба досить, що би зрозуміти великанську політичну провасть, яка лежить між УПР і цією групою. Все те, що ми робимо і що прокламуємо на парламентарному терені й поза ним — все те є впливом нашої власної волі, наслідком наших досвідів, життєвих потреб і винок нашої національної рації. Все те, що робить і прокламує група п. Пенного є наслідком інструкцій та інспірацій того, хто її творить.

— Отже ж розуміти посування „Нової Зорі” в ці справи?

Пос. Мудрий замикає плечима:

— Скажу Вам хіба те, що до нашої Парла. Репрезентації належить двоє представників Української Народної Обнови, а саме посол др Іван Волжський, голова Обнови, член політичної комісії нашої Репрезентації, і сенатор о. Роман Лободич. Обидва вони самозаризуються впливом з нашими становищем у справі групи п. Пенного і тим самим не погоджуються зі становищем „Нової Зорі”. яке вона зняла на своїх сторінках у кількох отгтах до групи Пенного. Що більше, наливою повмалася була на сторінках „Нової Зорі” замітка, в якій говорилось, що... управа Української Народної Обнови рішила на одному зі своїх засідань зняти до душки Парла

М. РУДНИЦЬКИЙ.

2

Патріотизм і розвиток літератури.

Лист до П. Карманського.
(Докінчення).

П.

Як неодиє Ваш письменник, що повинен слугувати тремтінню власного серця і не виходити поза те, що відчув і опостеріг, Ви, Петре, непотрібно торкаєтесь проблем критики і замість розвешувати ідеї — затемиюєте їх собі та іншим. Із слів Ваших виходить, що я не розумію української душі. Привадую собі, що Ви після дволітнього побуту в Італії вже розуміли Італійську душу і довгі роки ми вважали Вас її знавцем. Маємо політиків та критиків, які, не знаючи історії ні поихольної чужих народів, пишуть про них роками. Чи сидіти більш 20 літ у рідному середовищі і займатись виключно літературою — це ж мало, щоб її розуміти бодай так, як розуміємо ту чужину, яку так часто критикуємо?

Ніколи не був я таким наївним, щоб хотіти „французьку душу насильно вбрати в наше тіло” — хочби тому, що це неможливе. Автім якби в нашій літературі появилася така чужиниця, як Морелас або Аполінер у французів, Конрад в англійців, Гоголь у росіян — можнаб тільки радіти і гордитись ними.

Те, що ви говорите про якийсь інтерв'ю „Аліам” — звичайно баламутство. Пливе воно з того, що нема критики „національної”, як нема національної фізики, хемії або техніки. Тел. Сент-Бов, Пейтер, Арнольд, Бредес, Санктс. Кроче — всі критики мусіли бути „інтернаціоналістами” в тому значінні, що мусіли брати на увагу загальний розвиток літературних форм та ідей. Можна розуміти рідне середовище та умови в яких обстають творці і вважати незадо-

вільними їх „чуттєвий діапазон”. Ви самі ціле життя втікали від того середовища, бо воно гнітило Вас і навіть дуже важко творили Ви в ньому. Увесь штаб „Молодої Музи” при редакції „Світу” тримався тої розумної васаді, що нині „Назустріч”: друкувати те, що йове і цікаве, а політику залишити дітям.

Ніколи не „втікав я від того, що має посмак національності та ідейності”, а завжди стояв на тому, що національність та ідейність — це надто високі ідеї, щоб їх використовувати як отрути, на яких можна ведувати собі популярність і марку „патріота”. Переберіть людей, що найбільше говорять нині про більшовизм, національне визволення, енергію, моральні та державні ідеї; — більшість із них своїм характером і дотеперішньою „еволюцією” в таборі в табор наводять дуже сумні рефлексії про те, що таке „ідейність”. Ідейна безхарактерність серед молодих авторів, що саме хотять вишкості наверх на „ідейності” — відоме явище; можу з Вами приватно перебрати всі приклади. Під покровом патріотичної та моральної літератури знову маємо імпорт загумінкових поривів і найвагого сентименталізму.

На галицькому ґрунті, адеється, я перший почав критику наших авторів, привадуючи їм один із найбільше національних принципів літератури: дати їй рівень літературної мови. Гоміжкий на всю гуду галицький патріотизм ще 10 літ тому не хотів навіть чути про те, що нашим найбільше оборонним елементом є спільна літературна мова в надлінійранською і що письменники мусять над нею працювати із ероресійного обов'язку — не в патріотизму. Патріотизм — це не заслуга, а природне явище в людині, що визнає свою працю із своїм народом. Потану, коли самі письменники борються один з одним за назву патріота, заслідуючи тих політичних критиків, для яких такий патент заваданий з їх кар'єрою.

Ідеї?

Ідеї в літературному творі — це велика річ, але треба їх мати. Коли „ідейність”, „ідейольгієр”, „світотглядом чи „патріотизмом” умиляють у нас звичайні гасла, які кожний може перемалювати, то требаб скоріше оумувати, ніж радити, що старші і молоді наші автори доходять так легко до „ідей”. Нема ідей без філософської школи і вся „Молода Муза” всі разу не могла з'ясувати, чого хоче, коли робила спроби заводити дискусію в Франком, який міг своїми ідеями обділити всіх нас, якби ми, недоудан, вміли з ним порозумітись.

Диспропорція між великими словами у сучасній нашій літературі та справжньою духовною силою творів — страшна. А причина її саме в тому, що письменники, замість дбати про засоби свого мистецтва, перевіряють свій духовний запас, збагачувати його щораз-то новим „адбанієм і досвідом інших, старших народів, — надігають на себе паперові шоломи і граються у війну, вигукуючи примітивні гасла.

Помиляєтесь, мій друже, що я хотів колись-будь використовувати конюнктуру, щоб стати „диктатором на „наймолодшому Парнасі”, або ще роблю якісь „тактичні відвороти від усього того, що дотепер було предметом культу в мене самоте і в моїх учнів”. У літературі не знаю кон'яктур культів ані тактичних відворотів, учнів не маю. Нераз доводилось мені хвалити твори моїх особистих та ідейольгічних ворогів і говорити гостре слово про твори приятелів.

Головне завдання критика — вміти відірвати добрий твір від кепського і не звязувати ніяких „кон'яктур”, ані „тактичних” оглядів з літературною оцінкою. Це його єдиний патріотичний обов'язок для добра розвитку рідної літератури, що повинна якомога звільнитись із чужими передовими.

— 0 —

Репрезентації з групою Пенного. Цю вістку дивним чином використав п. Пенний у своїй промові в союзі для 6. грудня 1935 р., аби вона ще появилася друком у „Новій Зорі“ отже зник айбаша до загального відома через той часопис. У відомості на те, що сказав п. Пенний у союзі й на те, що потім ми прочитали в „Новій Зорі“, злилися оба представники Обовини в Українській Парці. Репрезентації, себто і голова тієї партії д-р Волинський і сенатор о. Лободич, що такої постанови управа партії не приймала і діла, що управа партії вислала в цей справі до „Нової Зорі“ спростували. Це „доменці“ досі на сторінках „Нової Зорі“ не поминає.

— Отже?

— Отже з усього сказаного можна хіба пітиком без-

печно зробити висновок, що не все те, що пишеться у „Новій Зорі“, покривається з тим, що політично робить і як поступає Українська Народна Обовина.

На закінчення заявляю ще пос. Мудрий, що вигляди праці У.П.Р. є на його погляд зовсім реальні. Якщо вийшло б інакше — то теперішня спроба знайти шлях до компромісу, що його диктує само життя, була б остання. „Я і всі члени У.П.Р. розуміємо вповні тягар нашої відповідальності перед громадянством. Стоїмо лише в обороні гідності і загарантованих, та — на жаль — дотепер невиконаних прав нашого народу в Польщі. Хочемо вірити, що їх здобудемо“.

ПОІВЕНТАРНА ВИПРОДАЖА!

ШОВКОВИХ МАТЕРІЯЛІВ НА СУКНІ,
БЛЮЗКИ, РЕШТКИ ЗА 50% ВАРТО-
СТИ. — Тільки один тиждень.

ДІМ МОДИ

ЛЬВІВ, „ГОТЕЛЬ ЕВРОПЕЙСКИЙ“.

Вгадавши опісля затиски в актах Сеніка про видатки на присяжних суддів, прокуратор говорить про лист Федина до Сеніка у справі грошової збори на політичних діячів. Цим збіркам наймався теж „Український Голос“, часопис заложений і субсидований ОУН. Про цей часопис завжди говориться в рахунках і листах. Пізніше виявилося, що ці зборки не доходять до свого призначення. Тут прокуратор наводить випадки, що зібрані гроші не передано політичним діячам.

УВО РОЗСАДНИКОМ ІНСТИНКТІВ.

В листі Ірени, колишнього заступника крайового провідника, до Коновальця читаємо, що УВО є деструкційним розсадником, величезним рознузданим інстинктом, щоб дешевим коштом стати героєм. З більшості його членів виростають напастники. Д-р Гингемич пише: Що там організації поодиноких актів, вибирається одного або двох людей, дається, що треба, опісля нехай собі карк спрутять.

Чиж можна дивуватися цим заявам, що їх на розпрасі складали Спольський, Мизуринка, Мигаль і Малуца? Вони осуджують організацію українських націоналістів. Брехня сягає до верхів Коновальця згадує про це. В бюлетені з 1931 р. є комунікат УВО в англійській мові: „Потверджуємо наші заяви, що акти доконані актом у 1930 році мали на меті протиставитися польській колонізації. Але ці акти, маючи їх доконані наші бовани, відносилися тільки до предметів і об'єктів неживих, не до людського життя або адоромів“. Тимчасом у липні 1930 р. доконано напад на поштовий амбуланс під Бібркою й забрали 26.000 зол., крім того вбито тоді поміщик, отже Коновалець заявив несправду дні закордонної опії. В тому самому бюлетені за апробатою Коновальця стверджує, що чинючої ворогів про фінансові джерела діяльності ОУН є неправдиві. А Литва? Отже знову неправда. Врешті третій примір неправди. В 1931 р. Коновалець у женецькому часописі „La Seta“ помістив у відповідь на деякі заяви одного з польських шовіністів, які компрометували УВО, спростування, що не керує УВО. А нам відомо — каже прокуратор — що в 1931 р. Коновалець був командантом УВО. В офіційній брошурі з 1931 р. читаємо, що провід організації ОУН спочинає в тих самих руках, що УВО. Отже з одного боку офіційна заява, що Коновалець є вождем УВО, а з другого заперечення для закордону. Потвердження цього факту находимо в бюджеті, де виділе гроша 150 доларів для „Лехонного команданта Коновальця“. Отже Коновалець зраджує прикмети, що не творить з його лицаря, що відбирають йому моральне право проводити. Вони агітатори. Атмосферу брехні слід покласти на рахунок політичних засновків та ідеологів ОУН. Ті люди не виступили на своїм принципі почесного гасла: „За нашу і нашу волю“. Нема між ними пориву якогось ідеалізму чи романтизму, вони безсорокові імперіалісти. Перемагають на змислі те, чим самі відплавали би відсестеро, яби були при владі. Була вже мова про те, що в їх програмі нема ні слова, яке було би для тих, що тепер є в більшості, які тоді найшлись би в межах української держави. Чейже було би дуже гарно протиставити несправедливості справедливості, хочби в обіймів і обійати добру поведінку. В декляції є агітка про те, що ОУН буде змичати побільшити простір української держави шляхом покороєння інших народів.

Якні є спражаний настрій в цих людей, треба шукати не в офіційних заявах, тільки в щоденних приватних записках. Було вже згадка про гадизм „наддніпрянців“. В інших листах з архіву Сеніка сказано, що треба поширити межі української держави і зволодіти Кавказом і Закарпаттям та Каспійським Морем. Чорт Морє треба залучити каналом з Каспійським для скріплення торговельного руху і щоб побільшити державні доходи. Крім того сказано, що треба буде поширити межі на захід аж по Коакі і там

Розправа за вбивство міністра Перацького.

ДОКІНЧЕННЯ РОЗПРАВИ З ДВАЦЯТЬ ОСЬМОГО ДНЯ.

ПАТ повідомляє: У четвер піде по полудню прок. Желенський займався дуже широко характеристикою ОУН, внутрішніми відносинами і висказував повний моральний упадок ОУН та її членів.

ДОСАДНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОУН.

Прок. Желенський звернувся до суддів зі заявою кажучи, що хоч на лаві підсудних нема ні Коновальця, ні Сеніка, ні Барановського, ні Чемериської, ні Ярого, то — він певний — що при присуді суд у мотивах приває ім почесне місце. На думку прокуратора, члени провду, це були воляки, що з такої мирної держави як Швейцарія і Чехословаччина кермуть підпольною роботою у Польщі. Ті люди — каже прокуратор — найшли дуже гарне гасло, найшли програму, що притягає їх та інших. Це програма відбудови власної держави. З тієї програми зробили собі варіат праці і підставу істнування. Шукуючи грошей — каже прокуратор — пролазали чужим ситим, виконуючи шпигунську роботу, нападали на скринькові й поштові каси, викрадали польських поліцаїв, поштарів і урядовців. Війни шукали грошей у власних братів за морем.

Але до цих людей трохи підійти, треба вміти їх прихвалити, бо українських цілей, на які збирають гроші, є багато. Треба їм сказати, що не найважливіша ціля, бо але про безупинну боротьбу, щоб український патріотизм не згасився і почалися зборки на бовний фонд. Але треба мати легітимізацію, що це є бовний фонд, отже треба бовної акції. Прокуратор наводить такий уступ зі „Сурми“ з 1934. р., яка писала: „Сьогодні на нас спочинає обов'язок не допустити, щоби революційна боротьба пригасла, доля призначила нам життя в початках української національної революції і тому нашим великим обов'язком не вільно протиставитися, йдемо твердо і шперто вперед. Повороту для нас нема, бо ми спалили всі мости за собою, запалили всі корабли“.

У БЕЗВИХІДНОМУ ПОЛОЖЕННІ.

Це значить, що люди опинилися в безвихідному положенні і мають перед собою єдине: „все вперед, все вперед“, бо інакше все скінчилося би. Тому треба постійно організувати вбивства, хоч навіть бовно, що не час на ці вбивства, що не є найбільша шкода для українського народу, але вони мусять своє діло продовжувати, бо всі мости спалили за собою. Тут у своїй суспільності нічого не можуть зробити, бо є відсутні від неї, яка веде свою організаційну працю. І пишеться так: „Метою теоретичної внутрішньої пропаганди, яку веде ОУН, є зборити український нарід у дуці націоналістичної ідеології та спонукати всі здорові сили народу до боротьби за здійснення гасел українського націоналізму. Вплив діла на громадян є більший, ніж література“. І тому ведеться терористичні акти, а терор є основою програми. Терор є найкращим способом уможливити і закріпити не тільки матеріально істнування, але також і політичну думку, що є в цілості висловлена тільки бомбою і револьвером. Висновок такий, що ці люди за кордоном, що в імені цієї організації, змиють дати тільки нею і на чий кінчаються. Але закінчилися не хочуть і амуніють суспільність і входять в нею у конфлікт. А коли суспільність протиставляється, мусить рятунку в молодших.

Історія ОУН є історією упадку багатьох бовників, бо вже тільки наймолодші захоплюються ОУН. Входили до цієї організації старші, а дішало до того, що тепер провідником є 23-літній. Але і між молодшими треба пристосовувати терор. Нема місця між нами — пишуть — для людей слабкої віри, ні для тих, що мають розхитані нерви. Цих треба без милосердя кинути собі під ноги, бо хто не дотримує кроку, той стоїть на пе-

решкоді, на шляху до виконання нації“. Тому в цих страшних умовах, коли Мигаль не міг витримати і першого заломився, хотіли його вбити. Бо в цих умовах терор зробилося центральною точкою програми, збрився заручним ділом і зброєю. У протиполітичній акції терор є центральною точкою. Вбивати в таких умовах мусило цим людям страшно збудувати. Тямте, панове судді, одну з останніх картин, коли Підгайний є ще на волі? Бандера довідався, що в одній з львівських гімназій лижись ученик 5. чи 6. класу вбито є конфідантом і Бандера принадує Підгайному того учня вбити. Підгайний почався притовзування, але на перешкоді виконання аччину отже його арештували. Підгайний каже, що сподію було йому уладжувати замах на ученика і що притовзування робив так, щоб до вбивства не дійшло. Ця картина є страшним свідченням для Бандери та організації. В цій атмосфері диву рози віграють гроші. В їхніх умовах слід сподіватися неймовірного довіри. Але частими цих людей виходить є дивному світі. Підгайний оповідає, що коли на приїзді Бандери приготували грабінничий напад на провінції і з його доручення зорганізував до Ярош за автоном, що було вмістено зорганізації. Ярош заявив, що авто є його власністю, а до того авто відсутнє. Додав теж, що з організації дістав ледве 100 зол., а посередником при цьому був Онисименчик, один з найважливіших членів ОУН. Коли Підгайний довідався від Бандери, що Онисименчик дістав на це ціл 300 зол., почав підозрювати, що Онисименчик 200 зол. пристроїв собі. В одному з листів „наддніпрянців“ є проект, щоб організувати напад на банк на спілку з якимсь єсєром. Підгайний каже, що Ярош пропонує два плани грабінничіх нападів: один є якогось золотника, другий має виконати якийсь вломник, що згодиться на це під умовиною, що поділиться грошима з організацією, якщо організація офінсує напад і допоможе людьми. Поприваля, Бандера оба ці проекти відкинув, всеж сам факт, що така думка зродилася, є страшний. Дальше Підгайний каже про Мигаль, що Бандера остерігав, що в грошових справах треба бути обережним.

Підгайний дав Мигалю як зачет на закупку револьверів і гранат 30 зол., але Мигаль не доставив ні зброї, ні не звернувся грошей. Шляше Мигаль дістав 20 зол. на купно рутні і ці гроші теж пропали. Так говорять Підгайний про Мигаль, студента-вуждаря, що мусів рятуватися пролазуючи абука на стіганні і безперечно не один день голодував. Так про товариша говорять зверхник. З одного боку вбивство і буденність смерті, з другого такі грошові взаємини і довірливість про честь товариша. Всюди бачимо недовіру. Підгайний подіє, що вступив до організації, бо його підозрювали, що вдержує звязки з поліцією. А Камарський? Його брати підозрювали, що має теж звязки з поліцією. Ці люди не мають до себе ніякої пошани. Що за атмосфера! У висліді, коли їх арештовано, у неогного відчуватися підтє, що прешті опинився поса волею, бо там в підпорядкованість за грошеними неперардами страждають. Цей Нич, що іхав, щоб зретабілізуватися, або щоби відмежуватися від ОУН, чи не є це був шантаж? Мадейко теж є прикладом класичної форми шантажування. Постійно принадується йому вигадок аі азовленням Мишича, допреважувалося до есекуції і врешті йде та стріляє. А Лебедь? Він зорганізував напад у Городку. Організація нападу завила. Отже піхто інший тільки Лебедь є предиснований до того, щоб зорганізувати аччтат на мін. Перацького. У нормальних людей є інакше. Якщо хто недописав, то з цього висновок, що не падається і йому не доручують дальшої роботи. Але думки цих людей є інші. Якщо хтось обдурив і дав зброю проти себе, то з цієї сітки не вихотиться.

забути коридор аж до Німеччини. Такі мрії, вимоги і забаганки мали люди, що про їхній характер говорять їх власні висловки, що їх видають про себе члени найвищих закордонних властей, себто ОУН. Коновалець про Федина пише до Сеніка, що не знає на його приїзди і поступає супроти Коновальця несовісно та ніколи його обиджає. Про Мартинія, що був начальним публіцистом „Сурми“ і „Розбудови Нації“ Коновалець пише до Сеніка, що в Мартинія замиряє почуття відповідальності за те, що пише і підписує. Про інших найвищих членів ОУН і своїх найближчих співробітників, головю в Празі, пише Коновалець, що є між ними атмосфера облуди й брехні.

В іншому листі Коновальця до Сеніка каже, що відчув інтуїтивно в нього порожнечу. „Зачиніть дискусію (то не тільки адоруючи, але і дискусію з цих декадентських настроїв, бо буде але, не тільки з вами, але і зі справою, яку ведете“. А далі: „На генеральному з'їзді маєте ще час“. Це вже є „дистоектика“. Ця людина, з порожнечою, яка має якісь декадентські настрої, стоїть при кермі боевого реферату головної команди. Він видає прикази смерті. В чийх руках є існування українців і поляків? Лист Сибірського зазначає: „На папері ми провід, а в дійсності не маємо відваги видавати директиви, бо побоюємося, що не будуть виконані. В цьому лежить наша недуга, як проводу і на тому починає фальш нашої ситуації. Так далі не можна“. А тепер про Коновальця. В листі до Сеніка він пише: „Останніми часами почуваюся дуже погано, так фізично, як і психічно. Відчуваю я якесь загальне виснаження і бачу, що треба мені як деякий час втекти від людей взагалі й зробити зі самим собою лад. Безперечно, впливають на мене цього роду події, як наладнання вами справи Милитарі, як несподівання досі вами моїх прохень у справі розрахунків і т. п. Бачу, що з цими методами нашої діяльності, що закоренилися у нас так глибоко, не можна лати собі ради. До того треба нового чоловіка і більше сміливого та більше рішучого!“. А тепер інший лист: „Знаєте найкраще, що особливо в останніх часах перекожджу велику, духову кризу. Я переконаний, що на провідників того руху, що народжується, я не є жоден підготований. Але поки що, наперед не бачу чоловіка, який міг би мене заступити“.

Кваліфікуючи себе в той спосіб, Коновалець одночасно говорить, що кращого нема. І нема кому, навіть тимчасом доручити заступництва. Чи це є яке акційне або освітнє товариство? Ні. Це є товариство, що не даючи відлику, організує тільки душегубства й душегубства.

Але є там ще якісь інші огляди. Напр. полк. Коновалець пише: „Мабуть для всіх нас стало ясно, що так далі бути не може й коли не хочемо запропастити нашої ініціативи і взагалі на довгий час зліквідувати наші визвольні зусилля на ЗУЗ, то мусимо зробити рішучий зворот і перш за все мусимо бути між собою й самі зі собою ширі. Хай посиляться на мене закиди, але довшо мовчати не думаю й при першій нагоді висловлю свою думку“.

СПРАВА ВОЛОЩАКА.

Місць по нападі в Городку відбулися склади берлінської ОУН. Секретар відчитав комунікат ОУН у справі нападу членів ОУН на поштовий і скарбовий уряд у Городку. Вбитих: Березинського, Старики, Данилишина й Біласа ашанували приязні однохвилинною мовчанкою. Описав секретар відчитав листа одного з головних членів інж. Дмитра Волощак, якого не було на засіданні. Лист був такого змісту: „Хочу працювати для добра українського народу, але не для особистої користі і власної амбіції. Колиб це було інакше, я бачив би у групі, що нападла на державну власність, не молодих хлопців, але тих, що по 5—10 літ сидять за кордоном, які мали час навчитися не тільки стріляти, але й цілої тактики всяких нападів, а які знову думають, що без них не буде України. Однак я не є за тим, щоб малювати те, що робили інші глибокі народи перед війною, коли техніка охорони, розвідки, радіо і т. д. не стояли на такому рівні розвитку як сьогодні. Тому прошу скреслити мене зі списку своїх членів“.

Погляньмо, як на це zareagovano. Викликало це обурення поміж членами відділу. Рішено прийняти виступлення до відома, скреслити Волощак з листи членів і віддати справу до суду організації.

ГРОШЕВІ СПРАВИ І ПІДМОГА ЛИТВИ.

Обговорюючи фінансові справи організації, прокуратор наводить як примір справу Шини-

ського, що з браку засобів до життя і по відомості ОУН наложив на себе руку. Взагалі з фінансами — говорить прокуратор — ОУН повонахалась з людьми коротко. Коли почалася грошова криза в організації, Коновалець писав до Сеніка: „У найближньому часі вишлю проект рестрикцій в бюджеті, щоб раз вибити з голови, що ми маємо гроші. Треба їх усіх раз уже поставити перед твердою дійсністю й показати їм, що добування фондів це не така легка справа, як вони це собі уявляють. Будуть правда деякі потрясення, але тільки в той спосіб зможемо очистити ґрунт і зрвати з тенденціями, що в нас закоренилися“.

Чиж Коновалець не пише м. ін. тими словами те саме, що я говорив, що ОУН стала джерелом прожитку? Коли Коновалець укладає бюджет на 1933 р., окреслює самоочинно ріжним людям платні, що сягають від 20—40 доларів на місяць. Рівночасно пише: „Для Женеві, це є тільки його платня, по відчисленню всяких ріжних видатків лишається тільки 50 доларів, а мені треба що найменше 125 доларів, супроти чого недобір мусить вносити коло 100 дол.“.

Одночасно в іншому документі з того часу читаємо: „Згордикивич повідомляє край, що на Литві є грошеві зловживання. Люди, що там є, марнують гроші і нічого не роблять“. А коли йде про те, щоб вигнали гроші і щоб по-вирити недобір особистого бюджету Коновальця, то вживається таких засобів, про які сам Коновалець пише в листі до Сеніка: „В мому листі до Мишуги я упокорився. Я зробив це тільки тому, що справа цього вимагала. Я цікавий, що він відповість на мій лист“.

Тих цитатів і цифр доволі замість коментарів і кваліфікацій. Коли обговорюю фінансові справи цієї організації, мушу ще раз порушити справу Литви. Хочу обговорити цю справу з іншого боку. В традиціях цієї організації є шукати поміч чужих фондів. Шпідмажу вели ОУН для здобуття фондів. Але коли повстала ОУН, то в програмі поставлено цю справу доволі ліберально, бо сказано: „Будемо в союзі з народами, що ворожо відносяться до окупантів України і т. д.“. Мірилом відношення до даної держави мало бути тільки те, як вона відноситься до Польщі. Треба мати на увазі тільки те, що організація постійно шукає грошей. Акти Сеніка не виказали, від коли Литва помагає ОУН. Фактом є, що Литва робить це з найбільшою самопопеченням і з найбільшим трудом. Не легковажимо цієї суми, не думаємо, що коли є тільки 500 чи 600 дол. місячно, то це щось дрібне, що не можна займатися цим. Сама Литва уважає цей кошт затяжним для неї. Прокуратор цитує тут уступ розмови Коновальця з Завіноюсом. Коновалець просить, щоб дотали даліше виплачувано в дотеперішній висоті. На це мін. Завіюс відповів, що старатиметься зробити все, що в його силі, бо в цій справі прем'єр Тубеліс має теж слово. Даліше Завіюс сказав, що Литва переводить великі ощадності, що навіть він сам не має в Женеві секретаря“. Держава, що переводить найбільші бюджетові ощадності в ділянці свого міністерства закордонних справ, коли вона виступає за кордоном, ця держава здобувається дійсно на великі жертви, коли платить квартално кількасот доларів. Литва водить платити ОУН, ніж давати поміч у тяжкій праці своєму міністрові. Видно, це поплачується; видно, це видаток значно важніший. З актів Сеніка видно, що Коновалець багато працює в осідку Союзу Народів і то в користь Литви і в світлі цього доводимо до цікавих висновків дотично того, чим є Коновалець для Литви. Коновалець віддає Литві прислуги. І може їх віддавати, бо, як признається, є литовським громадянином. Не знаю, з якого правного титулу, бо ніде на світі нема такого права, що оправдувало би надання комусь громадянства в такій ситуації. Отже, що за прислуги? Ці прислуги стоять у звязку з постійною акцією, спрямованою проти Польщі, бо тут є та спільна точка між програмою мін. Завіюса та ОУН.

ЧОМУ ВБИЛИ МІН. ПЕРАЦЬКОГО?

Прокуратор каже, що міністра вбили тому, бо ОУН знайшлася в грошових клопотах. Коновалець пише до Сеніка, що організація переживає найтяжчі місії, отже підприємство є близько руїни. Коли завели всі литовські і американські джерела, сягається до резерв досі нерушених, сягається до Варшави, вбивається міністра, бо це „дасть віддих“ і засоби. Бо Коновалець вже у квітні висилає Сеніка до Америки і коли там приходить страшна вістка, починається рух з окарбовками і впливають гроші на боявих і пропагандистів фонд.

ПРОКУРАТОР ДОМАГАЄТЬСЯ ТРЬОХ ПРИСУДІВ СМЕРТІ.

Високий суд! Все, що я говорив, кажує на мене і все що я говорив, домагається кари. Вас, панове судді, прошу про такий присуд, в якому кара в'язниці понижче 10 літ булаб вимірена підсудним: Чорніве, Заришкій, Ракові. Панове судді, прошу про такий присуд, щоб Климишин і Підгайний одержали досмертну в'язницю, прошу про такий присуд, в якому Бандеру, Лебеля і Карпинця засудите на смерть, бо це є присуд, якого від нас домагається сильна держава.

На цьому прок. Желенський закінчив свою трилітню промову.

Українська національна територія.

(Докінчення.)

Навіть сам білоруський дослідник самостійних змагань цього народу — А.д. Сташківський („Да гісторыі беларускага падлітнага вышлядальства“, Вільня 1934) не викazuje у своїх нарисі історії білоруських політичних змагань таких моментів, які вказували б Полісся на білоруським національним рухом. Сепаратистичні змагання польських князів у IX—XIII ст. супроти Києва мали на меті усамостворити тільки територію польських князів, та й ці завоювання не опали на південь далі від Мінська. Щойно в литовсько-польській державі мотли білоруські мовні вислови сягнути далі на схід, але хоча в литовсько-польській домі маємо широкі відмітки української та білоруської мови в пам'ятках, все таки єдина першою ерархія, спершу православна, згодом уніатська, та потреба оборони своїх прав у польсько-литовській державі єдина предикція інших українців і білорусів в один руський «арід». Через те діяти, урешті, Україна прагнула на Білорусь і навпаки; також чимало білоруського елементу було в козацькому війську. Для Мозиря, Могилева, Слуцька чи Пиньська мітрополією був Київ, та Мінськ чи Вільня. Тому не диво, що в часах Богдана Хмельницького бачимо змагання прилучити Мозирщину, Пинщину, Слуцьщину, Новгородчину й південну Могиліщину до української Гетьманщини; а в договорах Хмельницького з Виговського з Шашкою говориться, що границі української держави мають сягати на північному заході по Німан.

В найновіших часах після Берестейського миру в 1918. р. опанувала Українська Держава залізничну лінію Лунинець—Гомель; у переговорі гетьманський уряд домовився від більшовицької принайти таку північну границю України на відтинку П межі з Білоруссю: Вітоновське озеро, далі річка Шара, потім Ляхово, Кругоміччя, Іоктинці, Чепелі, Потосі, Урічча, Писка, Галусь, Борова, Новий Острів далі Дніпром 4 верстки вище від Жлобіна потім на Рачня, Шаветовичі, річкою Сокем до р. Бесіди, далі на Світоське до адміністративних меж колишньої Чернігівської губернії.

Однак ця границя лінія не охоплювала суто-білоруської етнографічної території; літвінотична мала видати в 1915. р. Московською Діахнологічною Комісією, визначила смугу прозору на схід від Прип'яті як територію перехідних українсько-білоруських говорів. До того слід додати, що є досить виразні українські впливи на білоруське пограничне населення навіть в околицях, куди не сягала українська держава експансія в найновіших часах; серед білоруського населення Городищини, Волковщини, Сокильщини й інших повітів на північ від українського Підляшся та Західного Полісся поширюються стихійно українські народні пісні в галицьких отрізаних виокремлюючи; очевидно, залезши від місцевої мови перекручують українські слова більше або менше в білоруську.

Молодий білоруський національно-самостійницький рух спускався біля Вільня й Мінська та не сягав на Полісся; тільки більшовицький уряд прилучив до отвореної ним Білоруської Соціалістичної Сов. Республіки Мозирське Полісся, через що відійшло туди майже сто п'ятдесят тисяч українців. Перехрещування українських і білоруських національних впливів на території Підляшся, Полісся й колишньої північної Чернігівщини та перехідні говори на українсько-білоруському пограниччі промовляли на тим, що мела між цими братніми народами устатковувати би на користь того, котрого впливи на національне освідомлення місцевого населення будуть сильніші. Але тут рішають ще й сторонні чинники; користуючись зі своєї національної свідомості на Поліссі, польський перепіт згодом в 1931. р. означив мову людності Полісся як „тутешню“, а не як українську, чи білоруську. Замітна також акція римо-католицької пропаганди на Поліссі. Знову ж більшовицький уряд прилучив до західної московської області (брянської губернії) територію колишнього козацького стародубського полку, де перехрещуються українські й білоруські впливи. Внаслідок цього є нагорода винародження перехідного

українсько-білоруського населення на заході на користь поляків, на сході на користь росіян.

Цікаве лише викazuje д-р Кубійович на карті імміграції до Києва; а саме плачна кількість іммігрантів походить з БОРР, в першу чергу з території т. зв. перехідних українсько-білоруських говорів. Ця імміграційна струя з півночі до Києва нагадує подекуди подібний рух у козацькій домі.

Питання границь української національної території на північному сході в Курляндії й Вороніжчині й далі на схід в Донщині й Підкарпатті є складне з огляду на те, що ці терени колись належали українцям і росіяни майже одночасно й рівно мірно; через те скрізь на українсько-російському пограниччі є мішані смуги; як висториски лише для одноплотності української території викazuje д-р Кубійович смугу імміграції росіян до Харкова, Донбасу й Кубанщини. Установити границю Східної України тим трудніше, що Донщина й Кубанщина з Підкарпаттям не входили в склад Української Держави 1918. р. Тільки північна українсько-російська границя була визначена українською делегацією на переговорах з більшовицькими в 1918. р. Ця запропонована українською делегацією границю лінію домі опирали на основі перепису з 1926. р. український дослідник-статистик д-р Тиміш Олексій (Північні кордони УНР, „Табір“, Варшава 1930., ч. 14, ст. 65—95), беручи під увагу при тому крім етнографічних також стратегічно-політичні умови. Визначену д-ром Олексієм північну межу України можна прийняти без застережень.

І в цьому нарисі і на висловленнях на місцях малих імміграцій на Україну д-р Кубійович викazuje небезпеку московського впливу Східної України; нагрозивши Харків, Донбас і Кубанщина. Початкова для української суспільності є карта Кубійовича про „завдання й дефіцити українців“

Найкорисніша рекляма

буде

у святочному числі „Діла“

бо

святочне

число вийде

у великому об'ємі

і накладі, а зредоговане

і найкраще буде нагально лек-

турно десятком тисяч

читачів. Оголо-

шення до свя-

точного

чи за

„Діла“

приймає

Адміністрація найдалі до 4. січня 1936., год. 12.

на 1 кв. На цій карті він викazuje, які землі є найбільше оплодані українцями й через те не тривають їм зміна національного обличчя, а які землі слід віддати українській елементації. До останніх належать пограниччя української землі з усіх сторін з чорноморським побережжям включно.

Вже в наведених мною дорично тільки до деяких питань, викладених д-ром Кубійовичем у книжці „Територія й людність українських земель“ та на його демографічних картах, видно важливість його наукової праці не тільки для фахівців, але й для широких мас українського народу. Тому його книжка повинна знайти в кожній українській хаті та слід приспівити і видання атласу його демографічно-господарських карт і діаграм з додатком історичних карт України в різних часах з увагою навіть до тих її границь, які проєктовано на міжнародних переговорах, та які не відійшли з життя.

Видання й поширення такого атласу серед української суспільності приналежить без сумніву до зміцнення й національного самостійництва.

Микола Андрусь.

Щоби не ширилося баламучтво!

Деякі наші кривляні демографи в проєкті усього поширюють серед нашого громадянства шкоти про великі посольські діти і доходи. Вони свідомі своєї клевети і збриваючі, але хотять різними стежками, щоб діяти до своєї мети і кинути в український загальний шкідливу, а то й шкідливу до нашого політичного проходу.

Щоб адемаккувати що кинув роботу, а обов'язки в доручення Української Парламентарної Репрезентації подіти до прикладного відомства рахунковий звіт за місяці: жовтень, листопад і грудень 1935. р., аложенні на засіданні УНР з дні 2. січня ц. р. А саме:

Місячні посольські і охоронські діти є 376 зол., відемаршала 1464 зол. В канцелярії софму стягають і при до 2 при. на „фонд праці“ та 14 при. і від відемаршала 17 при. на податок. Отже канцелярія софму виплачує послам і охоронам по 820 зол., а відемаршалу 1199 зол. З той суми платять наші члени 25 при. на потреби Народної Канцелярії, на різні жертви та допомоги, на підтримку преси, налі соціальні потреби в краю й окрузі і т. д. Коли прийде до покри-

ти коштів роботу у Варшаві на час осілі чи на виїзд у суспільних справах, то значення про по-баченні тисячі наших парламентарних діячів воєнно розв'язується. У місяці січні я, як секретар УНР, виплачував членам УНР канцелярії софму 571 зол., без зарахування коштів на мешкання, а відемаршалу Мудрому 714 зол. (отже на 1.760 зол., як деякі наші гетьмані промовляють).

Для ще докладнішого образу подано виписки з рахункового звіту УНР за останній квартал 1935., а саме: 1) На потреби Народної Канцелярії у Львові за 3 місяці виплачено 8.526.50 зол., 2) На канцелярію УНР у Варшаві виплачено 1.032.42 зол., 3) На допомоги й жертви 4.125.80 зол., 4) На різні громадські витрати 2.006.— зол. Разом 15.691.52 зол. 17 людей аложило терен центрально на національні потреби 16.691.52 зол. — не враховуючи витрат в окрузі і різних дрібних датків. Цікаво було б знати більше тих, які стараються оделечувати членів УНР та цікаво знати, чи є у інших народів подібні аномалії, щоб увесь татар політичної роботи фінансував гурі 17 людей, яких би ще й за не рідкі брати осуджували. Прикро про самих себе писати, але роді мончати, коли такі люди шукають кошти на годі, щоб обидати нас болотом, а вному сміді обидаться.

Посола Дмитро Великочетвич,
секретар і секретар УНР.

Також так довго, як грає музика
Козак, хто має обув від

ЧИКА

Львів, Костюшка 6.

Американська влада зліквідувала грізну банду Томмі Туші.

ШКАГО, 3. 1. ПАТ. Арештування бандита Томмі викликало великий переполох у зорганізованих колах ліквідаційних алоцинів. Томмі Туші був одним з 6 братів, що зорганізували велику банду схоплювачів. До неї належало більш як 100 алоцинів. Банда була алоцинові зорганізована й виспеціалізувалась у схоплюванні дітей міліонерів, директорів і годів великих проми-

слових товариств. Банда Томмі Туші охоплює 30 дітей, пошкодовала річні алоцинали бандитам більше як пів мільона доларів окупі. Томмі Туші не обмежувався тільки до схоплювання дітей і багатих людей, щоб дістати окупі. Він виконав кілька збройних нападів. Один із братів Туші сидить у в'язниці, має відсидіти 96 років. Трьох інших братів згинувло в боротьбі з козаківською бандою. За арештуванням утора бандитом Томмі Туші поліція шукала два і сім років.

ХИТРО-МУДРО.

Хто хоче допомогти Рідній Школі, нехай винагає при закупі готівкою „провірних бабачків Р. III“

Міські Театри у Львові, субота 4. січня 1936.

„Пригода в Гранд Готелю“

Велика вистава.

Прегарні пісеньки.

Нині у ВЕЛИКОМ ТЕАТРІ в год. 8-й:

оперетка Павла Абрама
— І. Кульчицькою в гол. році.
Знамениті танкові еволюції.

Побажання до
святочного
числа „Діла“
приймаємо
до суботи год. 1-шої януарі.

Побажання до
15 січня коштують
2 зол., кожен
дальше слово
по 20 сотників.

Богослуження для в'язнів і заточенців.

В часі Різдвяних Свят буди: В Саліхаті 4.—5. січня 1936. р., Березі Корт. 6.—8. Коро-
лові 9.10., Фордом 11.—12., Вронках 13.—14.,
Равіні 15.—16., Оп. Хресті 17.—19., Саліхаті 20.,
Варшаві 21.—22., Плотцьку 23., Грудзівондау
24.—25., Катоніях 26., Цешні 27., Віснїчу
28.—29., Тарнові 30.—31., Володимирі Вол.
1.—2. лютого 1936. р., Ломжі 3.—4. лютого 1936.
З незалежних від мене причин тільки пода-
ний план може підлясти деяким дрібним змінам.
о. Д-р Осип Кладочний, капелан.

Відомий магазин обуви

OLD ENGLAND

вул. Галицька 1.

порукає на свята у величній виборі

ЛЮКСУСОВУ І ПРАКТИЧНУ
ОБУВУ по значно зни-
жених цінах.

3 листів до Редакції.

До Хвалної Редакції „Діла“ у Львові.

У зв'язку зі заміткою п. п. „Непристойний
виступ“, поміщеною в „Ділі“ в 20. XI. 1935. р.
який представлено події негідно в правду, про-
шту помістити на видному місці Вашого щодни-
чника отже моє спростування:

Неправдою є, що я не брав участі в дискусії
на засіданні Філологічної Секції Наук. Т-ва
ім. Шевченка 26. X. м. р., а правдою є, що я в тій
дискусії брав участь і склав тоді ті самі свої
критичні зауваження до висладу д-ра Михайла
Рудницького, що їх у поширеній формі я подав
у своєму фейлетоні в „Меті“ в 10. XI. м. р. п. п.
„Літературознавство д-ра Михайла Рудницько-
го“. — Неправдою є, що досі не поділяюся перепо-
нити таку полеміку на шпальти преси, а правдою
є, що про виклади, викладені на щоденних
засіданнях, бувають критичні зауваження в пресі.
— Неправдою є, що я своєю критикою підри-
ваю повагу науковій установі, а правдою є, що
своєю критикою згаданого виступу, за якого вар-
тість наша наукова установа не відповідає, я
змагаю до здорового розвитку цієї установи, бо
як член і активний співробітник різних установ
Наук. Т-ва ім. Шевченка я все змагаю до зросту
його слави.

У Львові, 1. січня 1936.

Д-р Константин Чехович.

Редакція „Діла“ передала мені, як директо-
рові Філологічної Секції НТШ, писмо д-ра
Константина Чеховича до перегляду і я на нього
відповідаю:

Отверджую.

- 1) що д-р Константин Чехович на згаданому
засіданні Філ. Секції зрізкою учав в дискусії;
- 2) що д-р Константин Чехович того, що на-
писав у фейлетоні „Меті“ в дня 3. грудня 1935.
р., на засіданні Філ. Секції не говорив. Це його
північний елаборат;
- 3) що в дійсності досі не перекошено полемі-
ки до часописів в приводе надрукованих рефе-
ратів у Секції;
- 4) що Філ. Секція давала д-рові К. Чехови-
чеві змогу затерти його нещасливий виступ у
„Меті“, але він на пропозицію опівізацію не по-
годилися;
- 5) що відповідна резолюція після нещасли-
вого виступу запала одностайно, і що опісля з
цією асоціалізувалися в ті члени Секції, що на
засіданні не були.

Так виглядає дійсний стан справи.

Львів, дня 3. I. 1936. р.

Д-р Кирило Студинський,

директор Філологічної Секції НТШ.

Забавки і дарунки

ДЛЯ ДІТЕЙ: НА ЯЛИНКУ
порукає

А. КОНЕВИЧ І СИН

Львів.

Баторія 12.

Ціни найнижчі —

— найбільший вибір.

Ще одні цікаві збори православних достойників.

ВІЛЬНО, 3. I. ПАТ. Втора зачалась парад
порічного дієцезіального віду православних де-
канів левенської дієцезії, щоб поладити різні
дієцезіальні справи. Нарадомі проводив архі-
єпископ Теодосій, що на початку виступив до ві-

браних по польовки промову, в якій вложив толо-
битку пам'яті марш. Пшодського. Пінніше від
буласть молитва за душу маршала. З черги від
висловив чолобитні телеграми до президента ре-
спубліки і міністра внутрішніх справ та освіти

3 великої хмари малий дощ.

ДВОХ ШВЕДІВ РАНЕНИХ.

СТОКГОЛЬМ, 3. I. ПАТ. Шведська агенція
повідомляє: Шведський консул в Адіс-Абебі
Ганнер офіційно в телеграмі стверджує, що ш-
тра шведського Червоного Хреста на південній
фронті, що згідно з міжнародною конвенцією
були відповідно позначені, обстрілювали зі ско-
рострілів. Д-р Гіллдер ранений у правий бік,
другий шведський лікар у голову. Кліні шведи
не віднесли ніяких ран. Преса обговорюючи цю
справу заявляє, що тією відповіддю на це буде
висилка нового шведського амбулансу до Абі-
ссії.

УКРАЇНЦІ!

КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ,
ЩО ОГОВОРЮЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ
ПРЕСІ.

Еспанія побільшує свою флоту.

МАДРИД, 3. I. ПАТ. Президент республіки
підписав декрет, що уповноважує міністра марі-
нари предложити постійній делегації кортеві,

щоб вона затвердила програму будови двох кон-
торпедерів, двох кановірок, 6 моторних човнів
і 2 голубовіжів.

Вістки з Львівської Архепархії.

Крижанськими візанами наділений о. Коде-
ський Йосиф, катехит у Збаржі.

Канонічну інституцію на парохів дістали: 1) о. Ва-
нчук Леа, парох Розадова поморняського деканату, на
Стріжів бобрського деканату; 2) о. Возняк Євген, па-
рох Порини ширецького деканату, на Родзітінко-
вського деканату; 3) о. Кармалита Григорій, парох Стрі-
жок бобрського деканату, на Розадов поморняського
деканату.

Ректорами церков іменовані: 1) о. Банах Григорій,
дотеперішній катехит у Чернівці-Пісочній, у Забурнівських
скальських деканату; 2) о. Туронак Йосиф, сотруди-
ник у Баліях Подорожніх журнальського деканату, у Сулі-
нцях тогож деканату.

Сотрудниками назначені: 1) о. Гаушак Микола, ка-
пелан СС. Василіанок у Підмисляніцях, у Липні Горі-
шній рогатинського деканату; 2) о. Горинь Мирослав,
завідатель Довгої військовийського деканату, в Кізові,
колясського деканату; 3) о. Дяль Микола, сотруди-
ник у Конохах поморняського деканату, у Тернополі; 4) о.
Малий Юрій, ректор церкви в Ярчіві Новім, у Ясенів-
цях золочівського деканату; 5) о. Мулярчук Микола, со-
труди-ник у Липні Горішній рогатинського деканату, в

Малехові в'язівського деканату; 6) о. д-р Цегельський
Ігнатій, дотеперішній катехит півн. у Городку і б. за-
ступник професора Богословської Академії, в Каміні
Струмляковій.

Доліджаються сотрудинками назначені: 1) о. Бо-
жейко Роман, завідатель Станімигородського декана-
ту, в Оброшній тогож деканату; 2) о. Весня Константин,
парох Драгівської тернопільського деканату, в Ходачків-
ві Великій, колясського деканату; 3) о. Зрада Іван, за-
відатель Стріжівського стрийського деканату, в Фаліві то-
гож деканату.

Іменування та призначення: 1) о. д-р Боготок Ва-
силь, дотеперішній катехит у Скаліві, катехитом у Віні-
никах; 2) о. Заліць Леонтій, дотеперішній катехит у Яно-
ві біля Львова, катехитом у Савишівському Візнімі; 3) о.
Квіт Омелян, дотеперішній сотруди-ник у Каміні Стри-
м, катехитом всемодинців півн. у Городку; 4) о. Лавровський
Вічеслав, дотеперішній сотруди-ник у Колоді, колясського
го деканату, тимчасом катехитом на одні рік у Галиці;
5) о. Басиліанський Степан, сотруди-ник у Подусові нара-
дського деканату, капеланом СС. Василіанок у Підмис-
ляніцях; 6) о. Грицай Володимир, дотеперішній капе-
лан СС. Василіанок у Підмислі, управителем митрополі-
чої палати.

Похвальну грамоту дістав: о. Левинський Роман, па-
рох Братковець стрийського деканату.

Перейшли в стан супочинку: 1) о. Дурбак Сави-
н, катехит у Теремові і б. експонований сотруди-
ник у Залізі теремовельського деканату (ур. 1874); 2) о. д-р
Ерми Карло, б. завідатель Слободи боківського деканату
і б. заступник духовника у гр. кат. Дух. Семінарії
(ур. 1876).

Найпрактичніший дарунок на Ялинку

як ПЛАЩ, БОНЖУРКИ, КА-
ПЕЛЮХИ, БІЛЛЯ, КРАВАТИ,
СВЕТЕРИ і т. п. по значно
знижених цінах порукає

AMERICAN HOUSE
Львів, Коперника 5.

НОВИНКИ.

— Приймаю пацієнтів у моїм заведенні, вул.
Сикстуська 17, від 9—1 і від 3—6.30. В неділі
і свята за попереднім згодошенням. Урядові і
шкільна молодь користають зі знижок при
пломбуванні і встановлюванні зубів. На сс. 2—4

— Футра, всілякого рода, найвибагливіші, по-
лучає Юліан Гаушівський, пл. Канітуляна 3. I. п.
Телефон 254-46. 10 89—?

— Найсмачніші і найдешевші вудження
порукає Центросоюз. Крамниці: 1) Ринок 2,
2) Личаківська 50, 3) На Байках ріг Глибокої 5
4) Жовківська 175. 11-2

— Футра від 140 зол. робить Карпач, Лука-
сінського 4. 11—?

— Кравецька робітня І. Кляка, Кльоновича 3,
виконує гарні мужеські гардероби по дешевих
цінах. 2—10

— Повідомляю ВШ. Громадянство, що склад
порцеляни і скла „Кераміка“ — Галицька 5
(в подвір'ю), — буде відчинений в неділю, 5. січ-
ня ц. р. від год. 1—6 попол. Прошу відвідати
мій салон — та закупити потрібну посуду на
Свята. — О. Онисько.

— Якщо хочете допомогти „Рідній Школі“, то
потрібну Вам заставу столову й всяку посудину
зі скла і порцеляни купуйте лише у „Кераміці“,
під управою О. Ониська, Галицька 5, в подвір'ю;
якби всі громадяне у Львові купували скло
і порцеляну у фірмі „Кераміка“, то 600—1000
зол. місячно діставалаб „Рідна Школа“.

— Українська Пральня „Бріл“ повідомляє, що
урухомила у Львові при вул. Зелений 31 власну
фабрику, вивізовану в наймодерніші пральничі
машини та веде своє підприємство під змін-
ною назвою Механічна Пральня „АТА“. Всю
роботу з обсягу пральництва, хем. чищення і
фарбування приймає у своїх конторах у Льво-
ві при вул. Бляхарській 21 і вул. Зелений 31 та
на провінції. На бажання відбирає і доставляє
роботу до хати. Механічна Пральня „АТА“, пе-
редше „Бріл“, А. Тарнович і С-ка.

— Програма львівського радіа на Різдво
Беручи під увагу Різдвяні Свята, львівська ра-
діостанція передаватиме у своїй програмі у днях
6—8 ц. м. такі українські радії: В понеділок
6 ц. м. в год. 19.30—19.45 українські колядки з
виконання архикатедр. хору св. Юра від упр. І.
Охримовича; у вівторок (перший день Різдва)

Висока школа позаочних студій. Український Технічно-Господарський Інститут

Продовжує виконувати свої
І. Високоспеціальний Економічно-Кооперативний
відділ, на закінчення якого видають диплом з
титулом економіста.

II. Курси українознавства — в широкому про-
грамі.

III. Фахові курси — бухгалтерії, чужих мов
(англійської, німецької і французької), наві-
гінства, садівництва, перероблення садівників
і городників, оброблення шкіри, вишиваєства,
радіотехніки, фотографії. По закінченню кур-
сів видаються свідоцтва. — Перебачаються від-
криті й інші курси.

Навчання кореспондентною мето-
дою. Пропедевтичні програми — безплатно. На широту
виконань приєднати міжнародно поштовою кар-
тою.

ПОШТОВА АДРЕСА:
Український Технічно-Господарський Інститут, Родо-
владу, Телесловова — або Т-во „Господарський Го-
сподар“, Львів, Глинок ч. 10/11. н. 1047

з год. 10,00—11,57 Богослуження з Волоської
церкви у Львові, 20,45—20,48 грамоф. кружки з
піснями „Сурми“, 22,48—23,00 відчит В. Коваль-
чука в рамках літер. хвилини „Довбуш, карпат-
ський опришок (стоп легенд)“. У середу, 8 ч. м.
в год. 10,00—11,57 Богослуження з Волоської
церкви у Львові, 18,45—19,00 концерт україн-
ських мелодій з грам. кружків, 19,00—19,10 ін-
формаційний варіант А. Курдидика „Як живе су-
часне українське село“. У програму колядок,
що їх співатиме архикапелан хор на Свят-Вечір,
входять: І. Яциневича: Що то за предки, К.
Стеніска: Нова радість стала і М. Леонічича
Пречиста Діво.

— Радіостанція в Кошиках (259,1) наведе на-
дію для Закарпаття в середу 8 січня в год. 16,10
і 20,15; в четвер 9 січня в год. 18,00. У програмі
колядки в вик. дитячого хору та концерт хору
студентів теології.

— На карті Рідної Школи, що змінюють від-
амогодомних напоїв з нагоди Різдва Христо-
лого, зложили далі отсі Вн. Громадяни: по 5
зол.: Микола Огерок — Львів, Українське
бюро кутна і продажі нерухомостей „Транс-
акція“ — Львів, і Костюк П., учитель — Рудя
Павличка, а крім того П. Костюк 10 зол. на
„коляду“. — Хто черговий?

— Перше різдвяне ластівка. Серед нашого
громадянства є одиниці, що пробують охоро-
нитися від святочного даску на Різдну Школу.
Але є й такі, що їм задовго ждали до Різдва й
дають задоволення. Перша щогорічиз „коляда“
200 (жінка) зол. прийшла від фабрики „Зоря“,
що виробляє першорядну пасту до обуви „Еле-
гант“ і пасту до відлоги. Пригадуємо, що ця
фабрика в розмірному короткому часі дала дру-
гу більшу сотіжку (недавно зложила 150 зол. на
стілький календар Рідної Школи на 1936 р.).
Українське громадянство повинно підтримати
солідарно фабрику „Зоря“, живлюючи виробів
тільки цієї фірми.

— Черговий виклад у Т-ві „Зоря“ у Львові
на тему: „Петро Ковалевич-Сагайдачний ко-
вацький гетьман галичанин“, відбудеться в не-
ділю, 5 ч. м. в год. 12 год. в самі т-ва при вул.
Вірменській ч. 26.

— Читальня „Просвіти“ Городицької ділян-
ки у Львові укладує в неділю, 5 ч. м., в малій
залі Музичного Інституту ім. Лисенка з приво-
ду 30-ліття свого існування святочну академію.
Початок в год. 5 год.

— Знесена конфіскація книжок. Окружний суд
у Чорткові скасував рішення із 23 квітня
1932 р. книжки Евгєна Бородинича „У чотири-
хотинській смерті“. Цю конфіскацію аніс змі-
сний окружний суд постановою з 5. листопа-
да 1935 р. Книжка „У чотирихотинській смерті“ не
втратила досі нічого на вартості і тому вона
повинна знаходитися у всіх приватних і публіч-
них бібліотеках. Головний склад видання у
жигарі Т-ва „Просвіта“ у Львові, Руська 1.

— Мистецька культура Львова. Під таким
наголовком приніс новорічне число варшав-
ського „Часу“ довшу статтю Е. Буяндя, що по-
дав об'єктивний огляд мистецького життя, не
ільки польського, але й українського у Львові.
Стердивши, що в останніх часах проявився
серед львівських українців сильний мистецький
рух, автор зупиняється на маркантишних орга-
нізаторах українського мистецького життя і по-
дає докладні біографії про всі організації,
станови й осередки українського мистецького
життя в цьому місті.

— Політські академічні оплати. В міні-
стерстві освіти у Варшаві відбулися 2 ч. м. під
проводом міністра проф. Святоцкавського кон-
ференція 13 ректорів державних академічних
оскід. М. і. ухвалено низку постватів, що тор-

каються скорої допомоги для молоді, перш
усього підвищити шкільних оплати. Для спів-
праці з міністерством освіти створено комісію,
позначу з ректорів університету варшавського
і краківського та варшавської політехніки.

— Процент за проволочку у виплаті винагоро-
ди. Міністерство опіки оголосило розпоряд-
ком пригадує, що працівники повинні випла-
чувати нагороду своїм працівникам, фізичним
і умовним, з кінцем кожного періоду праці, отже
умовним працівникам з кінцем місяця, фізичним
що два тижні. На випадок проволочки у виплаті
пригадає має зацікавити процент у висоті 2
—3 місяців від дня проволочки.

— Інспектор міської адміністрації у Львові.
Президент міста Дромицький підписав (імену-
вання м-ра Тадея Мильса на інспектора міської
адміністрації. Обов'язком його буде підпи-
сати справного функціонування адміністраційно-
го апарату в управі міста та контролювати пра-
ці в бюрах, урядів і міських заведеннях.

— Ревізія докторських титулів. В найближ-
чому часі буде переведена ревізія докторських
титулів, яких уживають різні особи, не маючи
на це права. Як відомо, за те грошать харко-
адміністрації на відповідальність.

— Дальша знижка цін вугля. У зв'язку з пе-
реведеною знижкою коштів перевезу вугля
львівський магистрат у порозумінні з представ-
никами продавців устійнив такі нові ціни вуг-
ля: За тону з доставкою перед дим: 1) грубий —
38,65 зол., 2) кістка — 40,15 зол., 3) орех —
37,30 зол., 4) дрібний — 26,15 зол. В дрібній
продажі за 100 кг. львівський: 1) грубий —
4,30 зол., 2) кістка — 4,45 зол., 3) орех — 4,15
зол., 4) дрібний — 2,90 зол. За добування ви-
щих цін загрозиле кара до 3 місяців ув'язни-
ння, або 10 тис. зол. Ціни вугля мають бути ви-
нішені на видних місцях і доступні для всіх
покупців.

— Хто лиграв доларівку? Вчора ввільсовано
95 премій на загальну суму 37.500 доларів.
12.000 дол. випало на ч. 569074, 3.000 дол. — на
ч. 1026326 1367208, 1.000 дол. — ч. 37821
127227 468220 762764 1298745 1371207 1366489,
500 дол. — ч. 982227 446512 370359 335781
56542 109483 361386 405215 529719 809389, 100
дол. — ч. 49906 58131 85260 113352 116611
127492 141989 164577 181175 193451 205266
206638 270955 338820 342643 367802 386917
390737 451779 487369 488888 490590 491860
494554 509792 510883 543222 549260 567755
569823 585279 591690 635602 660592 699234
707194 716702 721972 740640 792822 827649
834405 845043 909715 928168 944624 952048
966678 975700 980695 991694 1001204 1002490
1003569 1008761 1024148 1057468 1058932
1099426 1131695 1155580 1204187 1238909
1266511 1299632 1326356 1335740 1343972
1347173 1350044 1372002 1385665 1427687
1481974 1174163.

— Розв'язали медальні товариства. Як відомо,
львівський воєводський уряд розв'язав сто
кімдесяті товариства, які від довгого часу не
вижили ніякої діяльності. Між розв'язаними
польськими та жидівськими товариствами на-
ходимо теж кілька українських, а саме: т-во гр.-
кат. священників „Благодать“, укр. клубове т-во
„Громада“, культурно-освітнє т-во „Робітничий
Громада“, „Сюз селянських спілок“ і „Укр.
т-во приятелів спорту“.

— Кровава хроніка. На замітливому дворі в
Бережанах повісився у слому бюрі службовець
Іван Кучерявий управитель залізничного відтин-
ку. — Біля Зболотова переїхав потяг, що їхав
зі Снятина до Коломиї, невідомого мужчину,
що в останній хвилині розбігся до него і кинув-
ся на шинах.

— Французи цікавляться українськими спра-
вами. В кінці грудня м. р. відбулися в Парижі,
ж повідомляє Офірор, різні збори французького
т-ва „Франс-Оріан“ (Франція-Схід), на яко-
му провів знаменитий письменник, акаде-
мик Клеманс Бернар і жє відділені займаються
українськими справами. Після складення звіту,
в якому зазначено, що т-во впродовж року
випустило три українські маніфести, вибрано
новий директорський комітет, що в його
склад увійшли від туркестанців Чокай Бей, го-
дова туркестанського національного центру, та
від українців: проф. Шульгин і редактор „Бре-
мїя“. Описки відбувся великий репрезентативний
концерт, в якому пописувалися українські спі-
ваки та танцюристи. Товариство „Франс-
Оріан“ грає важливу політичну роль тому що
його почесним президентом є президент
Франції.

— Український хор у Франції. Після довгої
перерви, що тривала кілька років, українське
музичне життя в Парижі починає відживати і
робляться заходи, щоб заснувати Український

Знижка цін грамофонових кружків

Сирена Електро . . . . . зол. 2,50
Одеон і Колумбія . . . . . зол. 3,25
всі інші, навіть закордонні на 10% де-
шевше. Найбільший вибір.
КАІМ, Львів, ул. Коперника ч. 11

Національний Хор, якого потреба відчувається
уже багато років. Перед цю справу веде, як
повідомляє Офірор, т-во ім. О. Кошиця, яке
ажє заложило невеликий, але артистичний хор
і старатиметься його поборити. Цю ініціативу
треба тільки привітати, бо хоча слава україн-
ського співу стоїть без порівняння вище всіх
інших, ще з часів славної золотогої України
свої Капелі Кошиця, але в Парижі від дань-
ого часу нема порядног українського хору і
найліпші співаки співають по козацьких та ро-
сійських хорах. Є надія, що цим разом україн-
ське громадянство у Франції зверне увагу на
цю важну справу й українська пісня знову за-
панує в Парижі.

— Українські колядки найкращі. З нагоди за-
лишкових Різдвяних свят поважає французьке
товариство „Огніще Миру“, яке дбає про збли-
ження молоді різних націй, влаштувало ко-
курс різдвяних пісень різних народів, а йому
принимав участь і українці зі своїми колядками.
Українці співали мужеськими ансамблем під ору-
дою А. Чехівського і, як слід було надіятися,
публіка признала їх першими із шести хорів,
які брали участь у змаганні. Перед виступом у
українського хору молодий студент Юрко Бре-
мїя виконав у французькій мові реферат,
пояснюючий походження колядок та їх зміст.
Виступ українців, як доносить Офірор, зробив
таке гарне враження, що т-во „Огніще Миру“
взяло заходів, щоб відкрити у себе україн-
ську секцію.

3 кіна.

Кіно „КАСІНО“. „АННА КАРЕНІНА“.

Бачили ми в німій фільмі за повістю Том-
стого Грету Гарбо з Джамльбером. Тепер діста-
ли Гарбо нового партнера Фредеріка Марча,
хорошого до цієї ролі. Марч грає прегарно ро-
сійського офіцера, вибухнувши усіх рис аме-
риканського кінового акторства. Зате Гарбо,
що має два-три глибокі моменти, не має у своїй
грі характеристичних рис одягнської жінки —
метушливої, нервової, з надлишні рішеннями,
поривами та укладми. Побічні ролі підібрані
аміло і дивачись на фільму можемо мати хан-
лими враження, що пригадуємо собі деякі
розділи з Толстового оригіналу. Прегарно ви-
ведені обірі сцени: винищення російських стар-
шин, бачо, лавні. Якою, що фільм може всту-
пити повість тільки тим, що її не читали. Усі
психологічні моменти виведені тут до пооди-
ноких ситуацій. Американське виробництво не
вміє цього робити ніякше.

Кіно „КОПЕРНИК“. „ВЕСЕЛА
РОЗВЕДЕНИЦЯ“.

Чисто французький сюжет перенесений на
американський ґрунт: молода жінка, що хоче
розвестися, мусить за радою амоката погоди-
тися на прилюдну сцену зради. Помітте до та-
кої вранді професіонал, якого замовляють на
свадебний час і означене місце. Те, що замість
нього приходять інші молоді, — значний
припадок, але в такій комедії — необхідний. З
фільмом має це все мало спільного, хоч неолди
сміється. Дійсна прикмета фільму — прегарні
танні незрівняної пари танцюристів. Режисер
свідомо признає їм у фільмі таке велике мі-
сце. Забуваємо за другу комедію, якої при-
шли спеціально на балет.

† Посмертні згадки.

о. Бернський Василь, парох Германова,
янинського деканату, ковалет, помер дня 5
грудня 1935. на 81-му році життя і 52-му сва-
щенства. В. Я. П.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Проф. др Іван Огієнко: СКЛАДНЯ УКРАЇНСЬКО-
МОВИ. Частина перша: Вступ до вивчення складня. 1935.
Друкарня оо. Василья у Жолки. Стр. 106, ф. 10.

О. Подільський: ПІСНЯ ПІСЕНЬ у віршах пересел-
мах. Телеслово. 1935. Стр. 36, ф. 10.

За оголошення пеладія не відповідає

З друкарні Вид. Спілки „Ніло“, Львів. Ринок 16.